

Przedstawienie argumentów za swobodną zabawą w szkołach podstawowych w całej Europie

Projekt Erasmus+ Loose Parts Play 2020-2023

**Stworzenie warunków do swobodnej zabawy gratami (ang. loose parts)
w godzinach szkolnych przynosi różnorodne korzyści dzieciom, szkołom i rodzinom.**

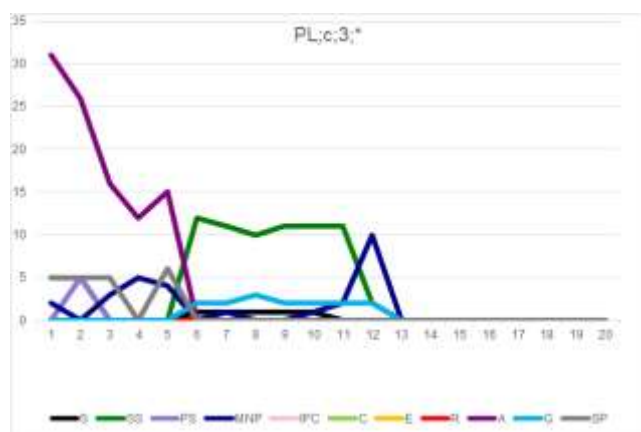
Kluczowe ustalenia i zalecenia

- Dzieci chętniej bawią się, zwłaszcza korzystając z wolnej woli.
- Nauczyciele bardziej doceniają zabawę.
- Zabawa dzieci jest bardziej zróżnicowana.
- Podczas zabawy dzieci są mniej zależne od dorosłych.
- Dzieci są bardziej chętne do współpracy podczas zabawy.
- Rodzice wspierają zabawę gratami.
- Świadomość klimatyczną i zrównoważone myślenie można łatwo zintegrować poprzez swobodną zabawę gratami.

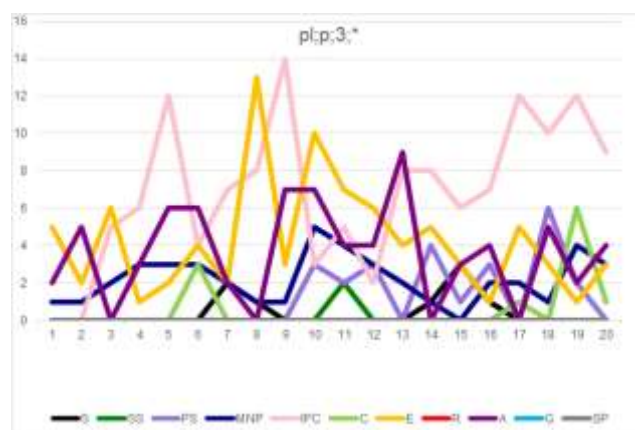
Wszelkie obawy nauczycieli przed wprowadzeniem w ich szkole swobodnej zabawy były w dużej mierze nieuzasadnione.

Skuteczne i zrównoważone wprowadzanie gratów do zabawy wymaga czasu, wysiłku i zrozumienia podejścia do zabawy. Nie jest to pomysł, który można powielić bez odpowiednich inwestycji, zwłaszcza gdy jest to całkowicie nowe podejście w porównaniu z istniejącą polityką lub kulturą etyczną.

Dowody: Analiza obserwacji czasu zabawy za pomocą Systemu Obserwacji Zabawy Na świeżym Powietrzu (SOOP) wykazała **wyraźne różnice** między szkołami kontrolnymi a szkołami pilotażowymi oraz zwiększoną różnorodność w czasie, z ogólnie **bardziej kreatywną, pomysłową, odkrywczą i ryzykowną zabawą**.

Rysunek 1, porównanie typów zabaw między szkołami pilotażowymi (l) i szkołami kontrolnymi (r) po roku swobodnej zabawy gratami w szkołach pilotażowych.

"Wprowadzenie swobodnej zabawy do naszej szkoły było najlepszą możliwą rzeczą, stało się fantastyczną częścią życia zarówno szkoły, jak i dzieci". (Nauczyciel)

Zalecenia

REKOMENDACJA 1: Krajowi i lokalni decydenci uznają, szanują i promują znaczenie zabawy dzieci poprzez rozwój krajowych i lokalnych strategii zabawy dzieci.

Zabawa została uznana za prawo wszystkich dzieci w artykule 31 Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. W 2013 r. Komitet Praw Dziecka ONZ opublikował Komentarz ogólnyⁱ (GC nr 17) do artykułu 31, zawierający dodatkowe wytyczne dla państw-stron.

REKOMENDACJA 2: Strategie dotyczące zabawy uwzględniają zabawę w szkole jako prawo dzieci oraz korzyści dla dzieci i szkół.

Komentarz ogólny ONZ nr 17 wyraźnie stwierdza, że szkoły mają do odegrania ważną rolę, w tym poprzez zapewnianie przestrzeni zewnętrznych i wewnętrznych, które stwarzają możliwości dla wszystkich form zabawy i dla wszystkich dzieci, oraz że struktura dnia szkolnego powinna zapewniać wystarczającą ilość czasu i przestrzeni na zabawę.

REKOMENDACJA 3: Liderzy edukacji działają w celu stworzenia sieci interesariuszy, którzy mogą tworzyć lokalne porozumienia dotyczące wspierania zabawy gratami w szkołach.

Takie sieci mogą obejmować decydentów, dyrektorów szkół, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa i inne organizacje pracujące z dziećmi lub zajmujące się zrównoważonym rozwojem środowiska. Celem byłoby stworzenie ogólnych porozumień na wysokim szczeblu i opracowanie wspólnych sposobów wspierania szkół we wprowadzaniu i podtrzymywaniu swobodnej zabawy gratami, w tym dzieleniu się przykładami dobrych praktyk.

REKOMENDACJA 4: Decydenci krajowi i lokalni oraz liderzy edukacji współpracują z zainteresowanymi stronami w celu opracowania odpowiedniej infrastruktury, aby połączyć swobodną zabawę gratami w szkołach z polityką ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Istnieje potencjał doskonałej synergii między wymogiem zrównoważonej działalności organów prywatnych i publicznych a wykorzystaniem gratów do zabawy w szkołach. Dyrektywa ramowa Unii Europejskiej w sprawie odpadówⁱⁱ promuje hierarchię zapobiegania, przygotowania do ponownego użycia, recyklingu, odzysku i unieszkodliwiania, nakładając znaczną część odpowiedzialności za wdrożenie na gminy.

REKOMENDACJA 5: Krajowi i lokalni decydenci polityczni oraz wizytatorzy szkolni lub organy regulacyjne popierają podejście oparte na ocenie ryzyka i korzyści w zarządzaniu zabawą w szkołach

Ocena stosunku korzyści do ryzyka to podejście do zarządzania ryzykiem, które uwzględnia zarówno korzyści jak i ryzyka. Chodzi o przyjęcie wyważonego i proporcjonalnego podejścia do procesu oceny ryzyka, tak aby dzieci mogły bawić się w sposób odpowiadający ich potrzebom rozwojowym, a szkoły czuły się wspierane w oferowaniu dzieciom możliwości pełnych przygód.

REKOMENDACJA 6: Planiści, architekci i władze gmin stoją na straży prawa dzieci do zabawy i udziału w projektowaniu i rozwoju terenów szkolnych.

Tereny szkolne mają ogromny potencjał do zabawy i nauki dla dzieci, aby rozbudzić ciekawość świata, dając możliwość odkrywania i uczenia się. Tereny szkolne powinny odzwierciedlać potrzebę różnorodności biologicznej i jako takie zapewniać możliwości edukacji w zakresie zrównoważonego rozwoju, a także bogate, sensoryczne i integracyjne środowiska zabaw.

Więcej informacji na temat badań można znaleźć na stronie internetowej projektu Erasmus+ Loose Parts Play wraz z podręcznikiem, zestawem narzędzi i programem nauczania, które mają pomóc szkołom we wprowadzaniu swobodnej zabawy gratami - loosepartsplayproject.eu

Finansowany z programu Erasmus+ projekt Loose Parts Play trwał od września 2020 r. do czerwca 2023 r. we współpracy z ośmioma partnerami: organizacją pozarządową i szkołą podstawową z Węgier, Polski, Słowacji i Szkocji w Wielkiej Brytanii.

2020-1-HU01-KA201-078725

Zwiększanie budowania zdolności osobistych i świadomości klimatycznej uczniów w szkołach

ⁱ KG17 w językach ONZ dostępne tutaj : <https://bit.ly/3Ptp6Yo>

ⁱⁱ Wszystkie języki dostępne tutaj: <https://bit.ly/3Nrk9N1>